

Vyvedení letectva

z pod úderu v POV

Podmínky počátečního období války ovlivňují zásadním způsobem vyvedení svazků a útvarů letectva.

Počátečnímu období války může předcházet období zostřování mezinárodní a politicko-vojenské situace, ve kterém můžeme očekávat opatření ke zvyšování bojové pohotovosti letectva. Jejich možnost a kvalita bude záviset mj na délce tohoto období.

V druhém případě počátečnímu období války nepředchází žádné zvyšování napětí, ani zvyšování příprav k agresi.

Podle použití prostředků ničení může být válka zahájena s použitím nebo bez použití jaderných zbraní.

První dva způsoby POV s údobím zostřování situace nebo bez něho ovlivní činnost letectva zejména časově. Délce POV musí být tedy přizpůsobena i přijatá opatření k vyvedení letectva.

POV bez použití nebo s použitím JZ kladou různé požadavky na kvalitu těchto opatření.

Frontové letectvo a jeho zařízení jsou jedním z prvních objektů úderů nepřítele.

V POV s použitím JZ bude hlavním cílem nepřítele boj o získání palebné a jaderné převahy. Frontové letectvo je jedním z prostředků jaderného napadení a současně jedním z hlavních prostředků boje s palebným systémem nepřítele. Tím, že nepřítel bude používat v boji o palebnou a jadernou převahu jaderné zbraně, zvýší se i ztráty letectva na letištích. Právě v POV za použití JZ vysoce vyniká nutnost vyvést letectvo zpod úderu.

V POV bez použití JZ půjde o uskutečnění stejného cíle ze strany nepřítele, tj. boj o palebnou převahu a o vytvoření výhodných podmínek k jaderné převaze v okamžiku přechodu na použití JZ. Rozdílnost je v použitých prostředcích ničení při úderech na letiště. I v POV bez použití JZ bude letectvo jedním z prvních objektů činnosti nepřítele. Jeho ztráty na zemi budou sice menší, ovšem základním prostředkem, jak jim čelit, bude opět vyvedení FL zpod

úderu. Nenadállost přechodu za použití JZ nutí svazky a útvary letectva ke stejným opatřením k vyvedení jako za boje s použitím jaderných zbraní.

Poněvadž nemůžeme předem určit způsob zahájení války (zda s překvapením nebo postupným narůstáním napětí) a prostředky ničení (bez nebo s použitím jaderných zbraní), je nutné plánovat vyvedení na několik variant. Nejsložitější bude POV zahájené s překvapením za použití JZ. Opatření k vyvedení letectva v POV jsou jedna z nejsložitějších.

Příklady počátečního období druhé světové války ukazují důležitost vyvedení letectva zpod úderů.

Polské letectvo v roce 1939 bylo zničeno dříve, než mohlo zasáhnout do bojů s německým letectvem.

První údery v roce 1941 vedlo německé letectvo proti sovětskému letectvu na letištích. Němcům se podařilo zničit značnou část sovětského letectva na letištích. V arabsko-izraelském konfliktu byly hlavní síly arabského letectva zničeny na letištích dříve, než mohly zasáhnout do boje.

V uvedených případech vhodná opatření k vyvedení letectva přijata nebyla, proto útočník mohl mít úspěch.

Nutnost vyvést letectvo je diktována především jeho závislostí na rozměrných letištích.

Letectvo má značně omezené možnosti manévru svým rozmístěním. Závislost na letištích ovlivňuje jeho činnost. Např. pouhé poškození vzletové dráhy zamezuje činnost letectvu, aniž by letouny byly vůbec poškozeny.

Samotná letiště a činnost na nich je velmi těžké utajit. Letectvo na letištích je velmi zranitelné. Zatímco ve vzduchu je letoun jedním z útočných, palebných prostředků s vysokou manévrovostí, na zemi nemá ani nejnútnejších zbraní k vlastní ochraně. Rozmístění na letištích je nejzranitelnější místo letectva; proto prvořadý úkol je uchovat síly a prostředky letectva zvláště v POV.

Pod pojmem vyvedení svazků a útvarů letectva rozumíme celou řadu opatření s cílem uchránit jeho síly a prostředky před zničením. **Cílem vyvedení letectva zpod úderu je tedy v co nejpríhodnějším čase změnit nepříznivou závislost letectva na letištích tak, aby efekt úderů nepřítele byl co nejmenší.**

Zdůrazňuji, že jde o nejpríhodnější dobu (odtud také i termín vyvedení letectva zpod úderu).

Význam vyvedení letectva zpod úderu v POV za použití JZ vzrůstá vzhledem k použitým prostředkům ničení.

Mezi základní způsoby vyvedení můžeme počítat:

1. Vyvedení na mírovém letišti.
2. Vyvedení do vzduchu.
3. Vyvedení na operační, předsunuté nebo záložní letiště.

VYVEDENÍ NA MÍROVÉM LETIŠTI

Cílem tohoto způsobu vyvedení je snížit výsledky úderu nepřítele na nejnížší možnou míru u letounů a bojové techniky, u živé síly pak zamezit ztrátám, zejména u létajícího personálu.

Techniku na mírovém letišti můžeme vyvést několika způsoby:

a) **Rozmístit letectvo v rozptylových prostorech tak, aby vzdálenost letek od sebe byla větší než poloměr účinku jaderné nálože, používané protivníkem**

k úderům na letiště při vzdušném výbuchu. Toto opatření snižuje ztráty letectva přibližně na třetinu.

Nevýhodou tohoto způsobu je zvýšení časových možností vzletu letounů a značné finanční náklady při budování rozptylových prostorů a příjezdových komunikací do nich.

b) Rozptýlení letounů na letištní ploše a v její bezprostřední blízkosti.

Hned z počátku zdůrazňuji, že tímto opatřením sledujeme snížit ztráty letectva, zejména v počátečním období války bez použití jaderných zbraní. Rozmístění letounů na stojánkách zvyšuje jejich zranitelnost 3—4krát. Letouny rozmístěné na stojánkách jsou plošným cílem, kdežto letouny, které jsou od sebe řádově několika desítek metrů, jsou v praxi každý jednotlivý letoun samostatným bodovým cílem. Musí být zaměřovány jednotlivě a pravděpodobnost zásahu se několikanásobně snižuje.

c) **K rozptýlení zabezpečovací techniky** můžeme s úspěchem využívat současné komunikační sítě v prostoru letiště, strží, terénních zářezů a jiných terénních nerovností.

d) **Rozptýlení osob v prostoru letiště** týká se zejména pilotů. Při tomto opatření je nutné ubytovat je nejméně ve třech od sebe vzdálených prostorech.

Vyvedení do vzduchu můžeme rozdělit na dva základní způsoby:

a) **Vyvedení do vyčkávacích prostorů ve vzduchu** (bez plnění bojových úkolů). Týká se zejména dopravně výsadkového, průzkumného letectva a v některých případech i části stíhacího bombardovacího letectva. Způsob vyvedení je velmi choulostivý co do stanovení nejvýhodnějšího časového rozpětí. Předčasné nebo i pozdní vyvedení může zvýšit ztráty frontového letectva.

Výhodou tohoto způsobu vyvedení je snížení ztrát letectva, a to nejen za použití ZHN při úderech na letiště, ale i za použití normálních prostředků ničení. Nevýhodou je časové prodloužení připravenosti letectva k plnění úkolů v rozhodujícím, kritickém údobí po bezprostředním zahájení války.

b) **Vyvedení do vzduchu spojené s plněním bojových úkolů nad vlastním územím.** Týká se převážně stíhacího a částečně i stíhacího bombardovacího letectva. Jde zejména o činnost při odrážení prvního hromadného úderu nepřítel. Stíhací letectvo a část stíhacího bombardovacího letectva použijeme k ničení prostředků vzdušného napadení.

U obou způsobů počítáme s tím, že značná část vzlétnuvšího frontového letectva nebude moci přistát na letištích vzletu, ale na jiných nepoškozených letištích.

I když jde o pasívní činnost frontového letectva, zejména u prvního způsobu vyvedení do vyčkávacích prostorů, přesto za určitých nepříznivých okolností tato jediná činnost může uchránit síly frontového letectva, a to nejen za použití ZHN, ale i bez nich.

VYVEDENÍ NA OPERAČNÍ, PŘEDSUNUTÉ, NEBO ZÁLOŽNÍ LETIŠTĚ

Předpokládá důkladně rozplánovat tento úkol již v míru. Podle cíle, který tento druh vyvedení sleduje, můžeme jej rozdělit na dva druhy.

První způsob předpokládá vyvést část sil letectva na operační a předsunutá nebo záložní letiště s cílem rozmělnit sestavu vlastního letectva. Tím dosáhne-

me určité předpoklady ke snížení ztrát a účinnosti úderů nepřítele na letiště. Máme-li např. v mírové sestavě na jednom letišti jeden letecký pluk a podaří-li se nám tímto opatřením rozmístit jeden pluk na 3 letištích, znamená to, že jsme předpokládané ztráty snížili trojnásobně. Při výhodnějších možnostech rozptylu na jednotlivých letištích menšího počtu letounů znamená, že jsme dále $x \dots$ krát snížili účinnost úderu nepřítele na letiště. Při rozmístění jedné třetiny je aritmeticky snížen účinek úderu nepřítele trojnásobně.

Tohoto způsobu vyvedení můžeme výhodně použít za určitých podmínek i před zahájením války.

Druhý způsob předpokládá vyvést frontové letectvo bezprostředně před úderem. Operační sestava se zaujímá zpravidla na signál. Výhodou tohoto způsobu při výhodně stanovené době uskutečnění je, že údery nepřítele jdou na neobsazená letiště. Nevýhodou je značná složitost ke stanovení doby vyvedení.

Vyvedení na určená letiště vyžaduje uskutečnit některá opatření předem, bez nichž není možné vyvést frontové letectvo na signál v počátečním období války, kterému nepředchází zostřování vojenskopolitické situace.

Z á v ě r

Vyvedení letectva zpod úderu je jedno z nejdůležitějších opatření k vytvoření podmínek k činnosti letectva v počátečním období války a k dalšímu jejímu průběhu. Za určitých specifických podmínek, jak ukázal např. arabsko-izraelský konflikt, může rozhodujícím způsobem ovlivnit i výsledek války.

Jednotlivé způsoby vyvedení se budou prolínat a můžeme je různě použít. Všechny však musí směřovat k jedinému, rozhodujícímu cíli, tj. uchránit údernou sílu letectva. Důležitost tohoto problému potvrzují i nové tendence v jeho řešení, tj. zbavit letectvo jeho závislosti na velkých a zranitelných vzletových a přistávacích plochách. Proto jsou vynakládány značné finanční prostředky na vývoj letounů s kolmým startem.